

การพัฒนาแบบจำลองความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม Teacher Developing Models of Students in Nakhon Phanom University

ผศ.ดร.ทัศนาศรี ประสานตรี

คณะศิลปศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือการศึกษารูปแบบการพัฒนาความเป็นครู และการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม แต่ละระยะ มีกลุ่มเป้าหมาย วิธีรวบรวมข้อมูลและวิธีวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิจัย ดังนี้

1. รูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม ดำเนินการ ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย คือ อาจารย์ที่สอนนักศึกษาวิชาชีพรู จำนวน 20 คน รวบรวมข้อมูลโดยการระดมสมองอาจารย์ที่สอนนักศึกษาวิชาชีพรู เป็นเวลา 1 วัน เพื่อหารูปแบบความเป็นครูของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสังเคราะห์จากการระดมสมองแล้วเขียนเป็นความเรียง ผลการดำเนินการระดมสมอง สรุปได้ดังนี้

ด้านสาระความรู้ ประกอบด้วย 1) ความสำคัญของวิชาชีพรู บทบาท หน้าที่ ภาระงานของครู ได้แก่ เรื่องการอบรมสั่งสอนและถ่ายทอดวิชาความรู้ 2) พัฒนาการของวิชาชีพรูแบ่งออกเป็น 4 สมัย คือสมัยก่อนมี พ.ร.บ.ครู สมัยมี พ.ร.บ.ครู สมัยมีมาตรฐานวิชาชีพครูและสมัยปัจจุบัน 3) คุณลักษณะของครูที่ดี คือ การสอนดี 4) การสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพรู ได้แก่ การสร้างความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนและการสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู 5) การเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถภาพความเป็นครู ได้แก่ การศึกษา ฝึกอบรม วิชาเกี่ยวกับครู 6) การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และการเป็นผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ การมีความกระตือรือร้นและความสนใจในการเรียนรู้ 7) เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพรู มาตรฐานด้านความรู้ ได้แก่ ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู 8) จรรยาบรรณของวิชาชีพรู ได้แก่ การมีวินัยในตนเอง 9) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม

ด้านสมรรถนะ ประกอบด้วย 1) รัก เมตตาและปรารถนาดีต่อผู้เรียน ได้แก่ การช่วยเหลือเกื้อกูล 2) อุดหนุนและรับผิดชอบ การอดทน ได้แก่ การอดทนต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน สำหรับความรับผิดชอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง 3) เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และการเป็นผู้นำทางวิชาการ ได้แก่ ความสามารถในการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ 4) มีวิสัยทัศน์ ได้แก่ สร้างวิสัยทัศน์ 5) ศรัทธาในวิชาชีพรู ได้แก่ สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพรู 6) ปฏิบัติตามจรรยา บรรณของวิชาชีพรู ได้แก่ จรรยาบรรณต่อตนเอง

2. ตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา วิธีที่ใช้ตรวจสอบประกอบด้วยการประชาพิจารณ์และการศึกษาความพึงพอใจของคณาจารย์และนักศึกษา ผลการประชาพิจารณ์ ผู้เข้าร่วมประชาพิจารณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาด้านสาระความรู้ มีความเหมาะสม ร้อยละ 90.00 ความถูกต้องร้อยละ 90.00 และความเป็นไปได้ ร้อยละ 95.00 ด้านสมรรถนะ มีความเหมาะสม ร้อยละ 100.00 ความถูกต้องร้อยละ 100.00 และความเป็นไปได้ ร้อยละ 100.00 ส่วนความพึงพอใจต่อรูปแบบความเป็นครูในทัศนะของคณาจารย์อยู่ในระดับมาก สำหรับนักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบความเป็นครูที่พัฒนาขึ้นในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาแบบจำลองความเป็นครู

ABSTRACT

This research aims 1) to study the teacher developing models of students in Nakhon Phanom University and 2) to examine the teacher developing models. The research is divided into two phases: studying the teacher developing models and examining the developing teacher models of students. Each phase of research conducting includes the target group, data collection and data analysis. The results are as follows:

1. The implementations of teacher developing models of students in Nakhon Phanom University are:

The target group is the 20 of teachers teaching the teacher professional students. Data collection was collected by brain storming in one day of teachers teaching teacher professional students in order to find out the teacher developing models. Data analysis was synthesized by brain storming then writing essays. The results of brain storming are concluded at below:

The knowledge aspect includes 1) an importance of teacher profession, roles, responsibilities and teachers' tasks: teaching and knowledge conveying; 2) a development of teacher profession divided into 4 eras: prior to an act of teacher legislation, during an act of teacher legislation and the teacher profession standard, and the current era; 3) the good characteristics of teachers are good teaching; 4) the positive attitude creation towards teacher profession: knowledge building and understanding the contents taught and building the positive attitudes towards teacher profession; 5) potential reinforcement and competency of teachers: studying the training courses for teachers; 6) being a learning person and academic leader: enthusiasm and learning interest; 7) a criterion of teacher professional standard and knowledge: language and technology for teachers; 8) ethics of teacher profession: self-disciplines; 9) laws related to education: an act of National Education Legislation in 1999 and its additional edition.

The competency aspect comprises 1) having compassion and goodwill to students: helping and supporting; 2) being patient to self-responsibilities and responsible for students' problem behaviors; 3) being a learning person and academic leader: a capacity in learning person; 4) having vision: visioncreation; 5) believe in teacher profession: supporting an implementation of teacher profession organization; 6) following ethics of teacher profession: self-ethics.

2. Examining the teacher developing models of students: method of examining consists of public hearing and satisfaction study of lecturers and students. The findings reveal that most participants participating in the public hearing suggested that the developing model in term of knowledge aspect is proper at 90.00%, the accuracy is at 90.00% and the possibility is at 95.00%. In form of competency, the appropriateness is at 100.00%, the accuracy is at 100%, and the possibility is at 100% respectively. The satisfaction towards teacher models in views of lecturers is at the high level. For students satisfaction towards teacher model is at the high level.

Keyword : Teacher Developing Models

บทนำ

การศึกษาในประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตลอดเวลา นักการศึกษาเชื่อว่าการศึกษามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ (สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. 2546 : 1) สถาบันอุดมศึกษาไทยในฐานะเป็นกลไกในการพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์เป็นสถาบันการศึกษาที่มีความสำคัญ ทำหน้าที่ผลิตกำลังคนที่เป็นมันสมองของชาติเพื่อช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ตลอดจนการพัฒนาคุณธรรม โดยเฉพาะขณะที่เปิดสอนบุคคลที่กำลังเตรียมตัวเป็นครู ปัญหาของ

การผลิตครูคือ ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการผลิตครูและกระบวนการเรียนการสอนนักศึกษาครู ดังนั้น ก่อนที่นักศึกษาเหล่านี้จะออกไปประกอบวิชาชีพครูจะต้องมีความรู้ความสามารถในการสอน วิชาชีพครู เป็นวิชาชีพที่จะต้องใช้เวลาในการศึกษาเพื่อมีความรู้ การฝึกอบรมเพื่อให้มีประสบการณ์ มีมาตรฐานวิชาชีพครู มีจรรยาบรรณวิชาชีพครู วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพที่ต้องรับภาระหน้าที่สำคัญต่อสังคมในการพัฒนาคน อนาคตของนักเรียนขึ้นอยู่กับการทำงานของคุณครู เพราะครูเป็นผู้ให้ ผู้เติมเต็ม ผู้มีเมตตา (รังสรรค์ แสงสุข. 2548 : 1) สอนคนจากที่อ่าน

หนังสือไม่ได้ให้สามารถอ่านได้ สอนคนไม่มีความรู้ให้มีความรู้ นักศึกษาที่เรียนทางวิชาชีพครูซึ่งจะทำหน้าที่ครูในอนาคตจึงเป็นบุคคลที่สังคมตั้งความหวังไว้สูงและให้ความเคารพยกย่องว่าเป็นปูชนียบุคคล ที่มีความสำคัญอย่างมาก จากการปฏิรูปการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าบุคคลที่จะสมัครเข้าศึกษาในคณะศึกษาศาสตร์หรือครุศาสตร์ที่เปิดสอนวิชาชีพครูมักสมัครเป็นอันดับท้ายๆ ทำให้ได้ผู้เรียนที่ไม่เก่งและไม่ใฝ่รักเข้ามาเป็นครู ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2552 : 6) มหาวิทยาลัยนครพนม เป็นมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งซึ่งมีภารกิจในการผลิตบัณฑิตครู มุ่งส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาที่เรียนวิชาชีพครูเป็นผู้มีความเป็นครู ให้เป็นผู้ที่รอบรู้ในวิทยาการต่างๆ ที่สามารถถ่ายทอดไปสู่ผู้เรียนได้ ตามที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนดเรื่อง สาระความรู้และสมรรถนะของผู้ประกอบวิชาชีพครู จากผลการศึกษาพบว่าครูที่ผลิตออกมามีคุณภาพต่ำ (วิทยากร เชียงกูล. 2544 : 87) มีความรู้ความสามารถทางวิชาการต่ำ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ เจตคติและยังขาดความตระหนักในหน้าที่ความเป็นครู ไม่อุทิศเวลาในการอบรมสั่งสอน แสวงหาผลประโยชน์จากนักเรียน รวมถึงมีข่าวความเสื่อมเสียด้านความประพฤติของครู ทำให้ครูได้รับความเคารพนับถือน้อยลง แสดงให้เห็นว่าความเป็นครูควรได้รับการพัฒนา และสถาบันการศึกษาที่ผลิตครูควรจะหล่อหลอมความเป็นครูให้กับนักศึกษาในขณะที่กำลังศึกษาให้เป็นบุคคลที่สามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพครูได้อย่างมีคุณภาพ (Miller Marsh. 2005 : Abstract) ด้วยเหตุผลดังกล่าวประกอบกับผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์สอนนักศึกษาที่เรียนวิชาชีพครู จึงมีความประสงค์ที่จะพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

วัตถุประสงค์การวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม
2. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ซึ่งมี 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

- 1.1 การศึกษาสภาพความเป็นครู

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเป็นครู

- 1.2 การศึกษารูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา

1.2.1 สอบถามคณาจารย์ จำนวน 20 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือระดับน้อยที่สุด น้อยปานกลาง มาก และมากที่สุด

1.2.2 สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านความเป็นครู

1.2.3 ระดมสมองคณาจารย์ ที่สอนนักศึกษาครู จำนวน 20 คน

นำข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบความเป็นครูที่ได้จากแบบสอบถาม คณาจารย์และการสัมภาษณ์จากผู้ทรงคุณวุฒิมาสังเคราะห์ เพื่อใช้เป็นแนวทางการระดมสมองของคณาจารย์ในรูปแบบการพัฒนาความเป็นครู

ระยะที่ 2 ตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

ดำเนินการกับบุคลากร 2 กลุ่มซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องประกอบด้วย ดังนี้

1. ประชาธิจารณ์รูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

1.1 กลุ่มเป้าหมาย คือคณาจารย์ในคณะศิลปศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ผู้ที่เข้าร่วมประชาพิจารณ์ จำนวน 20 คน ประกอบด้วยรองคณบดี และคณาจารย์

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมความคิดเห็นคือแบบประชาพิจารณ์ เป็นแบบที่ใช้เก็บข้อมูลกับคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยนครพนม

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูลในแบบประชาพิจารณ์ใช้วิธีแจกนับแล้วเทียบความถี่เป็นร้อยละจากจำนวนผู้เข้าร่วมประชาพิจารณ์ทั้งหมด 20 คน

2. การศึกษาความพึงพอใจของคณาจารย์ต่อรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา

2.1 กลุ่มเป้าหมายคือคณาจารย์ที่สอนนักศึกษาครู 5 ปีในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 8 คน

2.2 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของคณาจารย์ ต่อรูปแบบ มีจำนวน 15 ข้อ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือระดับน้อยที่สุด น้อยปานกลาง มาก และมากที่สุด มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96

2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความพึงพอใจของคณาจารย์ โดยหาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

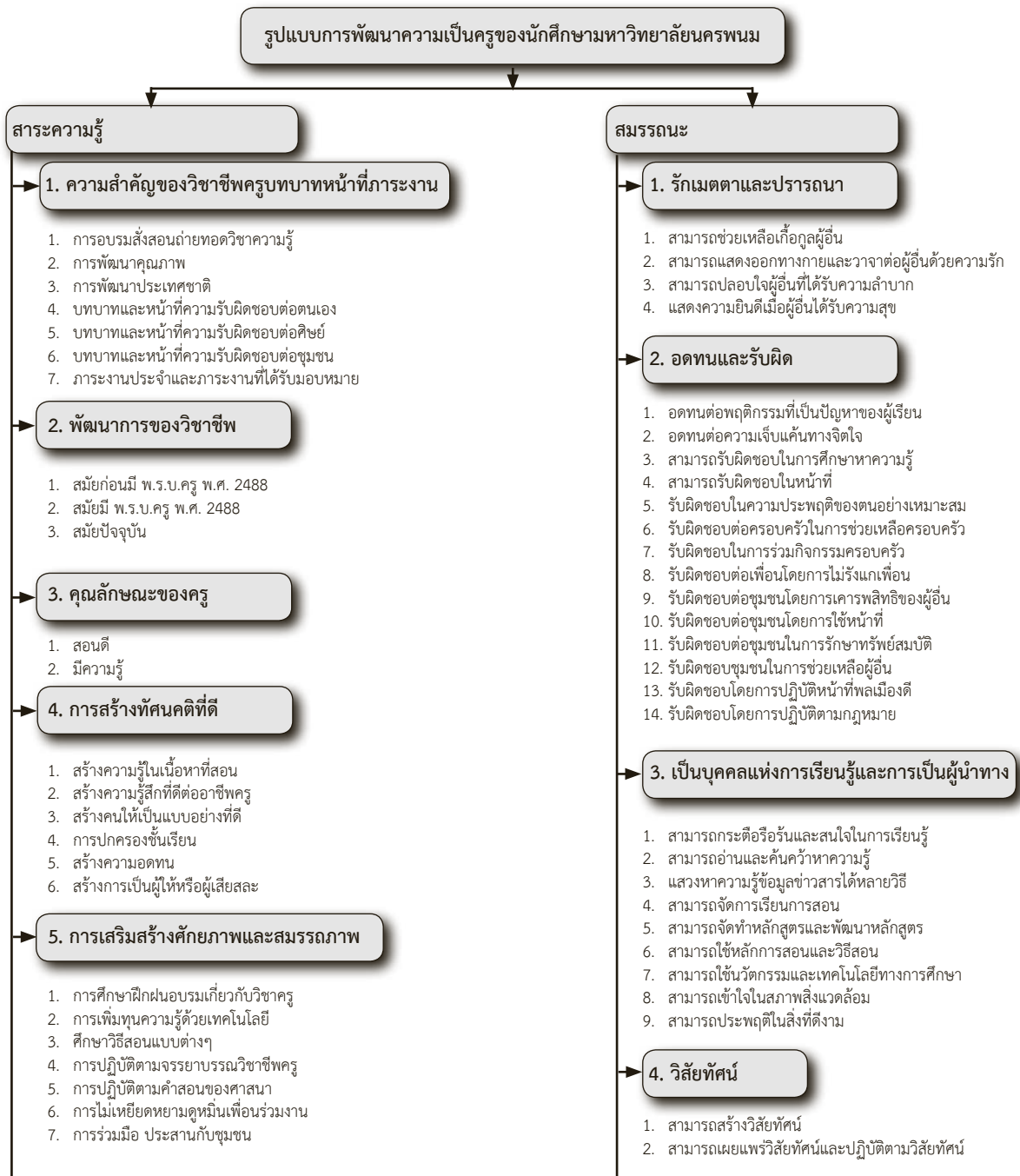
3.1 กลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาหลักสูตรครู 5 ปี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 34 คน

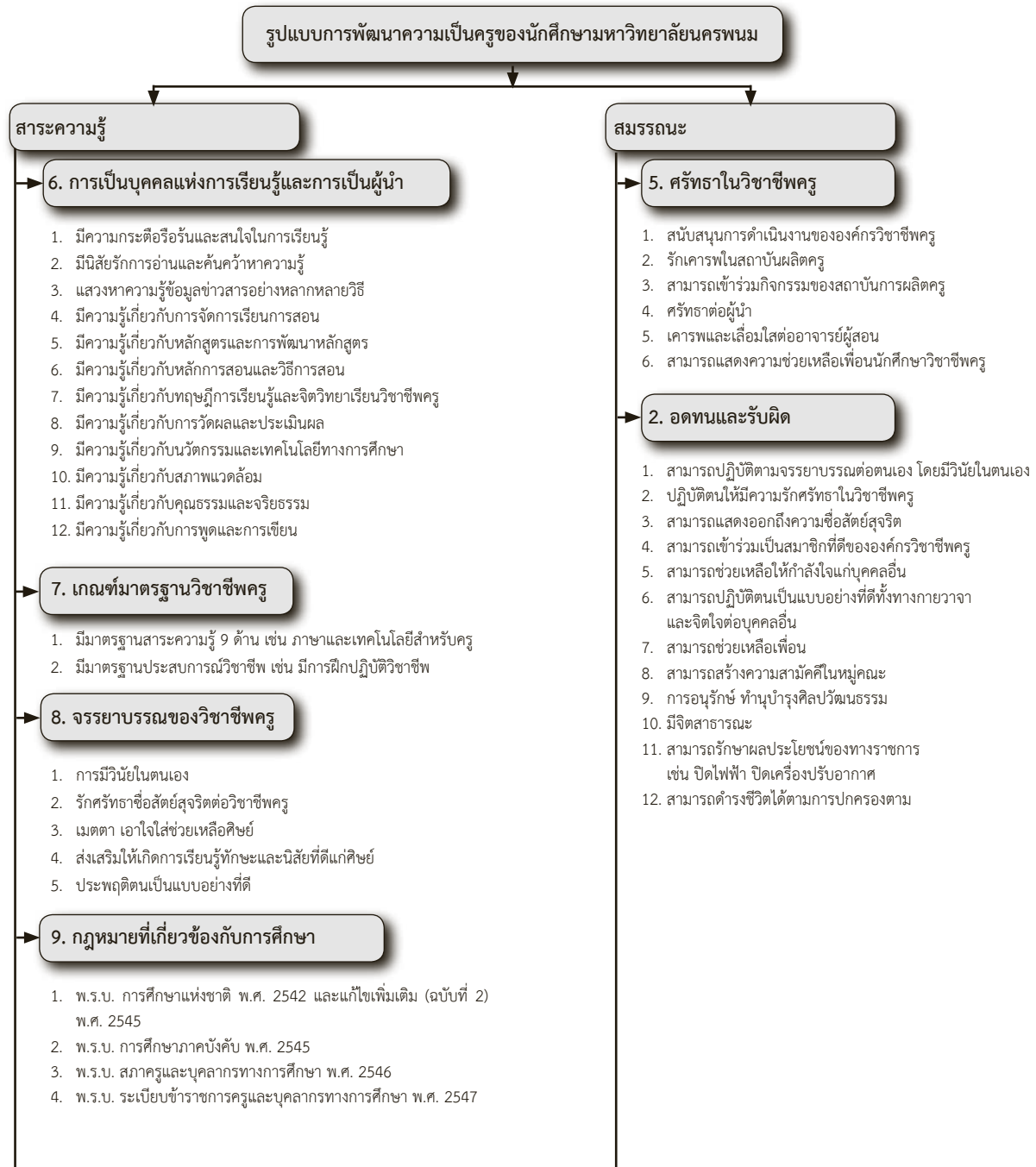
3.2 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีจำนวน 15 ข้อ คือน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีหาค่าเฉลี่ย เลขคณิต (x̄) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม ประกอบด้วยส่วนที่เป็นความรู้และส่วนที่เป็นสมรรถนะ ดังภาพ

2. ผลการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม

2.1 ผลการประชาพิจารณาถึงรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม สรุปได้ดังต่อไปนี้

2.1.1 ด้านสาระความรู้ คณาจารย์เห็นว่าทุกด้านมีความเหมาะสม และความถูกต้องเฉลี่ยร้อยละ 90 ความเป็นไปได้เฉลี่ยร้อยละ 95

2.1.2 ด้านสมรรถนะ คณาจารย์เห็นว่าทุกด้านมีความเหมาะสมความถูกต้องและความเป็นไปได้เฉลี่ยร้อยละ 100

2.2 ผลการสอบถามความพึงพอใจรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม พบว่าคณาจารย์และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบความเป็นครูของนักศึกษา มหาวิทยาลัยนครพนม สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านความรู้

1. ความรู้ด้านความสำคัญของวิชาชีพครู บทบาทหน้าที่ ภาระงานของครู การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องนี้ อาจเนื่องมาจากวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง มีหน้าที่อบรม สั่งสอนและถ่ายทอดวิชาความรู้ บทบาทที่ต้องพัฒนาชุมชน พัฒนาประเทศชาติ บริหารแก่สาธารณชน ดังนั้น นักศึกษาวิชาชีพครู

2. ความรู้ด้านพัฒนาการของวิชาชีพครู การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องนี้อาจเนื่องมาจากวิชาชีพครูได้มีการพัฒนามาตลอด จนถึงสมัยปัจจุบันมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 53 ให้มีครูสภา ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพรวมทั้งการพัฒนาศึกษาครูและผู้บริหารการศึกษา ให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่นของรัฐและเอกชน ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามที่กฎหมายกำหนด และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ เป็นการให้ความสำคัญกับการพัฒนา โดยเน้นคุณภาพตามใบประกอบวิชาชีพครูซึ่งเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพต่อวิชาชีพครู

3. ความรู้ด้านคุณลักษณะของครูที่ดี ได้แก่ เรื่อง การสอนดี การมีความรู้ การมีประสบการณ์ในการสอน การเป็นแบบอย่างที่ดี การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องนี้ อาจเนื่องมาจากการที่จะ เป็นครูจะต้องมีลักษณะที่ดีกว่าบุคคลอื่นหรืออาชีพ ทั่วไป โดยเฉพาะการสอนนักศึกษาวิชาชีพครูจะต้อง มีทักษะเกี่ยวกับการสอน ผ่านการฝึกการสอนเป็นเวลาที่ ยาวนาน ต้องมีความรู้เกี่ยวกับหลักการสอนที่สำคัญ คือการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้แก่การสอนแบบศูนย์ การเรียนการสอนแบบใช้ชุดการสอน การสอนต้องใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มทักษะด้านการคิดและต้องมีการวัดผลและประเมินผล สอดคล้องกับ Calderon, Larry Anthony (1992 : 2512-A) พบว่าคุณลักษณะที่ดีของครูคือ การสอนที่ดี

4. ความรู้ด้านการสร้างทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู ได้แก่ เรื่องการสร้างความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนและการสร้าง

ทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ประกอบวิชาชีพครู จะต้องสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพครู ทั้งด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอน ด้านความรู้สึก ที่ดีต่ออาชีพครู การสร้างความรู้สึกรหรือความศรัทธาในอาชีพครู ซึ่งจะเป็นรากฐานที่จะช่วยให้การประกอบอาชีพครูเป็นไปได้อย่างดีด้วยดี มีความสุข และก่อให้เกิดประโยชน์กับสังคมและผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย

5. ความรู้ด้านการเสริมสร้างศักยภาพและสมรรถภาพความเป็นครู ได้แก่ เรื่องการศึกษา ฝึกอบรมวิชาเกี่ยวกับครู การเพิ่มพูนความรู้ด้านเทคโนโลยี ศึกษาวิธีสอนแบบต่างๆ และการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องนี้ อาจเนื่องมาจากครูเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาคน พัฒนาสังคมและพัฒนาประเทศชาติ เพราะครูต้องรับบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาในสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ครูเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินงานทางการศึกษา เพราะงานจะดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและตามเป้าหมายหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของครู

6. ความรู้ด้านการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ การมีความกระตือรือร้นและความสนใจในการเรียนรู้ การมีนิสัยรักการอ่านและค้นคว้าหาความรู้ การแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารได้หลายวิธี มีความรู้เกี่ยวกับการเรียนการสอน มีความรู้เกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องนี้ อาจเนื่องมาจากการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชาติ บ้านเมือง กล่าวคือ ณ ที่ใดมีประชากรจำนวนมากเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ย่อมส่งผลให้ประชาคมหรือองค์กรนั้นเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้จำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ใฝ่ดี ใฝ่รู้ สู้งาน มุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ให้มีความรอบรู้ในสาขาวิชาการต่างๆ อยู่เสมอ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งก็จะ เป็นผู้นำทางวิชาการไปด้วย

7. ความรู้ด้านมาตรฐานด้านความรู้ ได้แก่ ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องนี้ อาจเนื่องมาจากข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูไว้ว่าผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องมีมาตรฐานความรู้ทั้ง 9 ด้าน ซึ่งนักศึกษาวิชาชีพครูจะต้องมีความรู้ตามที่คุรุสภากำหนด ถ้าหากมีความรู้ไม่ครบทั้ง 9 ด้าน คุรุสภาจะไม่รับรองและจะไม่สามารถขอใบประกอบวิชาชีพครูได้

8. ความรู้ด้านจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ได้แก่ การมีวินัยในตนเอง รัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต เมตตา เอาใจใส่ช่วยเหลือและส่งเสริมให้กำลังใจแก่ศิษย์ การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องนี้ อาจเนื่องมาจากจรรยาบรรณในวิชาชีพจะเป็นสิ่งสำคัญของ วิชาชีพนั้น วิชาชีพครูที่สำคัญคือเป็นอาชีพที่มีศาสตร์ชั้นสูงรองรับ มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยในระดับอุดมศึกษา ทั้งการสอนด้วยทฤษฎีและการปฏิบัติจนนักศึกษาเกิดความชำนาญและมีประสบการณ์ในวิชาชีพครู

9. ความรู้ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ได้แก่ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 พ.ร.บ.สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 และ พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีความรู้ในเรื่องนี้ อาจเนื่องมาจาก การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายต่างๆ จะช่วยให้ผู้ประกอบการวิชาชีพครูเป็นบุคคลที่มีความรู้เท่าทันบุคคลอื่นสามารถปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ ประกาศได้ถูกต้อง ทำให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในสิทธิและหน้าที่อันพึงกระทำหรือต้องกระทำและสิทธิประโยชน์

ด้านสมรรถนะ

1. สมรรถนะด้านรัก เมตตาและปรารถนาดีต่อผู้เรียน ได้แก่ การช่วยเหลือเกื้อกูล การแสดงออกทางกายและวาจาด้วยความรัก การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะในเรื่องนี้ อาจเนื่องมาจากความรักความเมตตาและปรารถนาดีเป็นหลักธรรมให้ครูต้องนำมาประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้อง ดีงาม มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมีความเมตตาอยู่เสมอ และทำตัวเป็นที่รักของคนทั่วไป สอดคล้องกับผลงานวิจัยของดำเนิน คล้ายแท้ และคณะ (2545 : บทความย่อ) ที่พบว่าคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นผู้ที่มีความรักและปรารถนาดีต่อผู้เรียน

2. สมรรถนะด้านอดทนและรับผิดชอบ ได้แก่ การอดทนต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน ด้านความรับผิดชอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อครอบครัว ความรับผิดชอบต่อเพื่อน ความรับผิดชอบต่อชุมชน ความรับผิดชอบต่อประเทศชาติ การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะในเรื่องนี้ อาจเนื่อง มาจากความอดทนเป็นคุณธรรมที่สามารถฝึกให้เกิดขึ้นกับครูทุกคน ทำให้ชนะอุปสรรคและช่วยให้ประสบความสำเร็จ คนที่มีความอดทน อดกลั้น ย่อมเป็นที่ชอบพอ

รักใคร่ของผู้อื่น สำหรับความรับผิดชอบเป็นลักษณะความเป็นครูที่สำคัญอย่างยิ่ง เป็นปัจจัยอันสำคัญที่ช่วยให้สังคมเป็นระเบียบและสงบสุข ความรับผิดชอบเป็นลักษณะของความเป็นพลเมืองอย่างหนึ่งนอกจากความมีวินัยทางสังคม ความเอื้อเฟื้อและความเกรงใจเนื่องจากความรับผิดชอบเป็นลักษณะนิสัยของบุคคล ซึ่งเป็นเครื่องผลักดันให้ครูปฏิบัติตามกฎระเบียบ เคารพสิทธิของผู้อื่นทำตามหน้าที่ของตน

3. สมรรถนะด้านเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ได้แก่ สมรรถนะในเรื่องเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เช่น มีความกระตือรือร้นและความสนใจในการเรียนรู้ มีนิสัยรักการอ่าน และค้นคว้าหาความรู้แสวงหาความรู้ข้อมูล ข่าวสารได้หลายวิธี สำหรับสมรรถนะในเรื่องการเป็นผู้นำทางวิชาการ เช่น มีความสามารถเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดทำหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร หลักการสอน นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะในเรื่องนี้ อาจเนื่องมาจากการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของครูต่อการพัฒนาชาติบ้านเมือง กล่าวคือคนที่ได้มีประชาคมจำนวนมากเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ย่อมส่งผลให้ประชาคมหรือองค์กรนั้นเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้สำหรับบุคคลใดก็ตามที่มีบทบาทหน้าที่ในการฝึก การอบรม การถ่ายทอดความรู้ การสร้างสรรค์จรรโลงวัฒนธรรม การสร้างองค์ความรู้ใหม่ล้วนเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาทั้งสิ้น และเมื่อพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่แล้ว บุคคลเหล่านั้นย่อมทำหน้าที่เป็นผู้นำทางการศึกษา ในขณะที่เดียวกันก็ทำหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการด้วย

4. สมรรถนะด้านวิสัยทัศน์ ได้แก่ สร้างวิสัยทัศน์ เผยแพร่วิสัยทัศน์ และปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะในเรื่องนี้ อาจเนื่องมาจากองค์กรหรือบุคคลที่ประสบความสำเร็จทั้งหลายมักจะมีวิสัยทัศน์และใช้วิสัยทัศน์เป็นกระบวนการขับเคลื่อนศักยภาพบุคลากรหรือตนเอง ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่เจริญก้าวหน้า โดยมีจุดหมายปลายทางที่ชัดเจน

5. สมรรถนะด้านศรัทธาในวิชาชีพครู ได้แก่ สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรวิชาชีพครู รักเคารพในสถาบันผลิตครูช่วยเหลือและเข้าร่วมกิจกรรมของสถาบันผลิตครู ศรัทธาต่อผู้นำในกลุ่ม เคารพเลื่อมใสต่ออาจารย์ผู้สอน การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะในเรื่องนี้ อาจเนื่องมาจากนักศึกษาวิชาชีพครูเป็นบุคคลที่ต้องสร้างให้เป็นผู้ นำ โดยสร้างให้เกิดความศรัทธาในวิชาชีพครู ความศรัทธาเริ่มต้นที่ตัวเขาเอง

ความศรัทธาเป็นเรื่องละเอียดอ่อน โดยขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลอย่างช้า ๆ การขาดความศรัทธาจะเป็นตัวกีดกีดการผลการทำงานของหมู่คณะในองค์กร ความศรัทธาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่มที่มีประสิทธิผลขององค์กร

6. สมรรถนะด้านปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู ได้แก่ จรรยาบรรณต่อตนเอง เช่น มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับของวิชาชีพจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ การที่นักศึกษาวิชาชีพครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะในเรื่องนี้ อาจเนื่องมาจากปัญหาสำคัญอย่างหนึ่งของสังคม คือการปฏิบัติหน้าที่ของคนในสังคมนั้น ถ้าคนในสังคมนั้นในระเบียบ กฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้การปฏิบัติหน้าที่ที่จะราบรื่นสะดวกสบาย แต่ถ้าเมื่อใดการปฏิบัติหน้าที่ขัดกับระเบียบ กฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ก็จะทำให้เกิดความขัดแย้งและอาจเป็นปัญหาใหญ่ก็เป็นไปได้ ถ้าปัญหาเหล่านั้นเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบอาชีพครู ถือว่าเป็นปัญหาที่สำคัญ เพราะว่าคุณคณเหล่านั้นถือเป็นแบบอย่างที่ดีของคนในสังคมและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกศิษย์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. คณาจารย์ที่สอนนักศึกษาวิชาชีพครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษาในระดับมาก ดังนั้น คณาจารย์ที่รับผิดชอบต่อนักศึกษาที่เรียนทางวิชาชีพครู ควรทำความเข้าใจในรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา

2. คณาจารย์ที่สอนนักศึกษาวิชาชีพครูควรนำรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแก่นักศึกษาครูหลักสูตร 5 ปี

3. คณาจารย์และนักศึกษาวิชาชีพครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษาในระดับมาก ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ได้นำรูปแบบการพัฒนาความเป็นครูของนักศึกษา ไปเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยนครพนม

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของนักศึกษาวิชาชีพครู ต่อชุมชนหรือศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำของนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยนครพนม

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). **ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง(พ.ศ.2552 – 2561)**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- คำเนิน คล้ายแท้และคณะ. (2545). **การศึกษาคุณลักษณะด้านปรีชาสามารถของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงครามปีการศึกษา 2545**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- รังสรรค์ แสงสุข. (2548, ตุลาคม-ธันวาคม). “ครูคือผู้ให้ ผู้เติมเต็ม ผู้มีเมตตา,” **วารสารการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์**. 1(1).
- วิทยากร เชียงกูล. (2544). **รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2543-2544 : ปฏิรูปการศึกษาอย่างไร เพื่อใครเพื่ออะไร?**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ. (2546). **เอกสารสาระการเรียนรู้ ประกอบชุดวิชาผู้นำทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.
- Calderon, Larry Anthony. (1992). “Characteristics of the excellent Teacher as Perceived by Students, Teacher and Administrators in the Los Angeles Community College District,” **Dissertation Abstract International**. 49(9) : 2512-A.
- Miller, Marsh M. (2005). **Discourse, Genre and Teacher Identities**. USA : The University of Wisconsin-Madison.